

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 15.9.2010
KOM(2010) 477 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Mládež v pohybu

**Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst
rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni**

{SEK(2010) 1047}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Mládež v pohybu

Iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni

1. Úvod

Strategie Evropa 2020 stanovuje ambiciózní cíl - dosáhnout chytrého a udržitelného růstu, ze kterého budou mít prospěch všichni. Klíčem k dosažení tohoto cíle jsou mladí lidé. Kvalitní vzdělání a odborná příprava, úspěšné začlenění na trh práce a větší mobilita mladých lidí jsou pro **rozvinutí potenciálu mladých lidí** a dosažení cílů iniciativy Evropa 2020 tím nejdůležitějším.

Budoucí prosperita Evropy záleží na její mládeži. Mladých lidí je v EU kolem 100 miliónů, což představuje pětinu jejího obyvatelstva¹. Kromě bezprecedentních možností, jaké jim nabízí moderní Evropa, mají mladí lidé také problémy, které se hospodářskou krizí ještě zhoršily – jde o problémy v oblasti systémů vzdělávání a odborné přípravy a v přístupu na trh práce. **Nezaměstnanost mladých lidí je nepřipustně vysoká** – dosahuje téměř 21 %². **Aby bylo možné dosáhnout cíle 75 % zaměstnanosti lidí ve věku 20–64 let**, musí se radikálně zlepšit přechod mladých lidí na trh práce.

Odhaduje se, že do roku 2020 bude 35 % pracovních míst vyžadovat kvalifikaci na vysoké úrovni, spolu s přizpůsobivostí a schopností inovovat. V současné době je to 29 % pracovních míst. Znamená to o 15 milionů **více pracovních míst vyžadujících kvalifikaci na vysoké úrovni**³. U narůstajícího počtu pracovních míst bude nutná dovednost pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, pro hospodářství EU je však překážkou nedostatek vysoce kvalifikovaných odborníků v oboru IKT⁴. Méně než jeden člověk ze tří (31,1 %⁵) má v EU vysokoškolské vzdělání, ve srovnání s více než 40 % v USA a více než 50 % v Japonsku. EU má menší podíl výzkumných pracovníků než její konkurenti⁶. V rámci strategie Evropa 2020 bylo dohodnuto, že do roku 2020 **by mělo mít přinejmenším 40 % osob ve věku 30–34 let dokončené terciární nebo ekvivalentní vzdělání**.

Až příliš mladých lidí odchází ze škol předčasně, čímž se zvyšuje riziko, že budou nezaměstnaní nebo neaktivní, že budou žít v chudobě a budou na ně vynakládány vysoké hospodářské a sociální náklady. Momentálně má 14,4 % mladých lidí v EU ve věku od 18 do 24 let nižší než vyšší sekundární vzdělání a dále se nevzdělává ani neprochází odbornou přípravou⁷. Cílem EU je **snížit předčasné ukončování školní docházky na 10 %**. Evropa se

¹ Eurostat, 2009, věková skupina 15-30 let.

² Eurostat, červen 2010, věková skupina do 25 let.

³ Prognóza CEDEFOP

⁴ eSkills Monitor study, Evropská komise 2009.

⁵ Eurostat, 2008, věková skupina 30-34 let.

⁶ Studie MORE, Evropská komise 2010.

⁷ Eurostat, 2009.

musí také zlepšit, pokud jde o **gramotnost**, jelikož 24,1 % patnáctiletých neumí dobře číst a toto číslo v poslední době vzrostlo⁸.

Provádění vnitrostátních strategií v oblasti celoživotního učení a vyvíjení **pružnějších způsobů výuky**, které by umožnily lidem snadno přecházet mezi jednotlivými úrovněmi vzdělávání a přitahovaly i netradiční studenty, představuje úkol pro mnoho členských států.

1.1. Zaměření iniciativy

Mládež v pohybu je vlajková iniciativa EU, která odpovídá na výzvy, kterým čelí mladí lidé a pomáhá jim uspět ve znalostní ekonomice. **Jde o rámcovou agendu, ohlašující nové klíčové činnosti, posilující ty již existující a zajišťující provádění dalších** na úrovni EU a na vnitrostátních úrovních, při respektování zásady subsidiarity. Z této iniciativy by měly mít prospěch i kandidátské země, prostřednictvím příslušných mechanismů. Bude finančně podporována z příslušných programů EU týkajících se vzdělání, mládeže a mobility učení a ze strukturálních fondů. Veškeré stávající programy budou přezkoumány, aby zahrnovaly i podporu pro iniciativu Mládež v pohybu v rámci příštího finančního rámce. Iniciativa Mládež v pohybu bude prováděna v souladu se stěžejní iniciativou „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, která byla vyhlášena v rámci Evropy 2020.

Mládež na postupu se zaměří na čtyři hlavní směry činností:

- Rozumný a udržitelný růst pro všechny závisí na činnostech v rámci systému **celoživotního učení**, které směřují k rozvoji klíčových dovedností a kvalitních výsledků vzdělávání, v souladu s potřebami trhu práce. Evropa musí celkově rozšířit příležitosti mladých lidí k učení, včetně podpory získávání dovedností prostřednictvím neformálních vzdělávacích aktivit. Iniciativa mládež na postupu bude tyto činnosti podporovat mimo jiné tím, že v jejím rámci bude navrženo **doporučení Rady**, které vyzve členské státy, aby **řešily příliš časté předčasné ukončování školní docházky během Evropského roku dobrovolné činnosti** a pomocí **doporučení Rady** o uznávání **neformálního a informálního učení**. Komise rovněž podporuje **odborné vzdělávání učňovského typu** a **vysoce kvalitní stáže** jakožto možnosti získat zkušenosti přímo na pracovišti a překlenout tak most na pracovní trh.
- Evropa potřebuje zvýšit procento mladých lidí, kteří studují na **vysokých školách**, aby udržela krok se svými konkurenty v ekonomice založené na znalostech a aby podpořila inovace. Je rovněž nutné, aby se evropské vysoké školství stalo přitažlivější a otevřenější pro ostatní svět a vůči výzvám globalizace, zejména podporou mobility studentů a výzkumných pracovníků. Iniciativa Mládež v pohybu bude usilovat o zlepšení kvality, přitažlivosti a pružnosti vysokého školství a bude podporovat kvalitnější a větší mobilitu a zaměstnatelnost, mimo jiné tím, že navrhne **novou agendu pro reformu a modernizaci vysokého školství**, včetně iniciativy týkající se **srovnávání výsledků univerzit** a nové **mezinárodní strategie EU** na podporu přitažlivosti evropských vysokých škol, akademické spolupráce a výměny s partnery ve světě.
- Podpora **mobility** ve vzdělávání ze strany EU prostřednictvím programů a iniciativ bude přezkoumána, rozšířena a provázána s vnitrostátními a regionálními zdroji. Bude posílen mezinárodní rozměr. Iniciativa Mládež v pohybu podpoří snahu EU o to, aby do roku 2020 měli všichni mladí lidé v Evropě možnost strávit část svého studia v cizině, a to také

⁸ OECD PISA 2006

prostřednictvím zkušeností se školením přímo na pracovišti. **Doporučení Rady zaměřené na odstranění překážek mobility** se navrhuje jako součást balíčku iniciativy Mládež v pohybu a je doplněno „**tabulkou výsledků v oblasti mobility**“, která umožní porovnat, jak členské státy postupují. Bude vytvořena internetová stránka věnovaná iniciativě „Mládež v pohybu“, která zpřístupní informace o mobilitě a studijních příležitostech v rámci EU⁹. Komise navrhne na podporu mobility vytvoření **karty Mládež v pohybu**. Nová vnitroeurovská iniciativa nazvaná „**První zaměstnání v rámci sítě EURES**“ pomůže mladým lidem dovědět se o pracovních příležitostech v cizině a přijmout takovou práci a bude motivovat zaměstnavatele k tomu, aby vytvářeli pracovní místa pro mladé mobilní pracovníky. Komise zváží, zda přeměnit přípravnou činnost „Erasmus pro mladé podnikatele“ na program, podporující mobilitu podnikatelů.

- Je naléhavě zapotřebí, aby Evropa zlepšila **situaci v zaměstnanosti mladých lidí**. Iniciativa Mládež v pohybu představuje rámec politických priorit pro činnosti na vnitrostátní i evropské úrovni, jejichž cílem je snížit nezaměstnanost mladých lidí napomáháním přechodu mezi školou a zaměstnáním a snížením segmentace trhu práce. Zvláštní důraz je kladen na úlohu **veřejných služeb zaměstnanosti**, které budou podporovat **evropskou záruku pro mladé**, čímž se zajistí, že všichni mladí lidé budou buď v práci nebo budou studovat či budou procházet režimem aktivace, a které vytvoří **evropský vyhledávač volných pracovních míst** a budou podporovat **mladé podnikatele**.

2. ROZVOJ MODERNÍCH SYSTÉMŮ VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY, KTERÉ BUDOU ZDROJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A VYNIKAJÍCÍCH VÝSLEDKŮ

Do vzdělání a odborné přípravy je třeba **investovat cíleně, udržitelným způsobem a více**, máme-li dosáhnout vysoké kvality vzdělávání a odborné přípravy, celoživotního učení a rozvoje dovedností. Komise bude motivovat členské státy k tomu, aby konsolidovaly své investice a tam, kde je to nutné, je zvýšily, a zároveň vyvinuly zvýšené úsilí zajistit co nejlepší návratnost veřejných zdrojů. V ovzduší velkého tlaku na veřejné výdaje je také důležitá diverzifikace finančních zdrojů.

Aby bylo možné **snížit předčasné ukončování školní docházky na 10 %**, bylo v rámci strategie EU 2020 dohodnuto, že je třeba jednat rychle, zaměřit se na prevenci cíleně oslovit žáky, u nichž hrozí, že školní docházku ukončí předčasně. Komise navrhne, aby Rada vydala **doporučení na posílení činností členských států směřujících ke snížení předčasného ukončování školní docházky**. Komise rovněž **ustanoví odbornou skupinu na vysoké úrovni**, jejímž cílem bude doporučit, jak zlepšit gramotnost. Komise rovněž předloží **sdělení týkající se posílení vzdělávání a péče během raného dětství**.

Mladí lidé se musí vyrovnat se stále narůstající nabídkou možností vzdělávání. Potřebují získat schopnost rozhodovat se informovaně. Potřebují **informace o možnostech vzdělávání a odborné přípravy** a potřebují si udělat jasný obrázek o tom, jaké jsou možnosti pracovního uplatnění, aby mohli položit základ pro svou budoucí kariéru. Je třeba dále rozvinout **kvalitní služby profesního poradenství a orientace v oblasti odborné přípravy** a zapojit do nich instituce pracovního trhu. Zároveň je třeba pracovat na zlepšení image odvětví a profesí, které mají potenciál nabídnout pracovní místa.

⁹ Napojení na již existující portál PLOTEUS o možnostech studia. Komise rovněž zveřejnila na portálu „Vaše Evropa“ sekci věnovanou mladým a studiu, která obsahuje informace o právech studentů a příležitostech pro ně, stejně jako pro další mladé lidi, v Evropě.

Na všech úrovních vzdělávacího systému je třeba podporovat vysoce kvalitní učení a výuku. **Schopnosti, které jsou pro znalostní ekonomiku a společnost klíčové**, jako například schopnost učit se, komunikovat v cizích jazycích, podnikatelské dovednosti a schopnost plně využívat potenciálu IKT, elektronické učení a ovládání početních úkonů¹⁰, budou čím dál více důležité¹¹. Komise v roce 2011 předloží **Sdělení o schopnostech podporujících celoživotní učení**, ve kterém budou návrhy, jak by se spolu mohly svět vzdělávání a svět práce lépe domluvit¹².

Požadavky na kvalifikaci stále vzrůstají, a to i v povoláních s nízkou kvalifikací. Prognózy předvídají, že přibližně 50 % veškerých pracovních míst v roce 2020 bude i nadále záviset na kvalifikacích na střední úrovni, poskytovaných prostřednictvím **odborného vzdělávání a přípravy**. Komise ve svém sdělení z roku 2010 o evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy¹³ zdůraznila, že pro toto odvětví je modernizace naprosto klíčová. Mezi priority patří, aby se podpořila propustnost a existovaly způsoby přechodu mezi odborným vzděláváním a přípravou a vysokoškolským vzděláváním, rovněž prostřednictvím vytváření národních rámců kvalifikací a udržováním úzkých kontaktů s podnikatelským sektorem.

Pro mladé lidi je zásadní, aby již brzy získali pracovní zkušenosti, a mohli tak rozvinout dovednosti a schopnosti, které jsou v práci zapotřebí¹⁴. Učení na pracovišti typu **odborné přípravy** je vynikajícím nástrojem pro postupnou integraci mladých lidí na pracovní trh. Kvalita a dostupnost odborného vzdělávání učňovského typu se v jednotlivých členských státech velmi liší. Některé členské státy v poslední době začaly takové systémy vzdělávání zavádět. Pro účinnost těchto systémů a pro jejich tržní význam je důležité zapojení **sociálních partnerů** do jejich vytváření, organizace, poskytování a financování. V těchto činnostech by se mělo i nadále pokračovat v zájmu zvýšení kvalifikace v rámci odborného vzdělávání, aby **do konce roku 2012 alespoň 5 milionů mladých lidí v Evropě** mělo možnost zúčastnit se učňovské odborné přípravy (momentálně se jí účastní podle odhadů 4,2 milionů osob¹⁵).

V poslední době se staly pro mladé lidi důležitou možností, jak získat počáteční pracovní zkušenosti **stáže**, které jim umožňují přizpůsobit se požadavkům pracovního trhu. Některé členské státy rovněž zřídily programy pro získávání pracovních zkušeností, čímž reagovaly na sníženou nabídku pracovních míst pro mladé lidi. Tyto programy by měly být otevřeny pro všechny, měly by být kvalitní a mít jasně vytyčené učební cíle, přičemž by nenahrazovaly normální zaměstnání nebo zkušební dobu.

Nezaměstnanost mezi absolventy různých stupňů vzdělávání a odborné přípravy je čím dál více zdrojem znepokojení. Evropské systémy reagovaly na požadavky znalostní ekonomiky pomalu a nepodařilo se jim přizpůsobit učební osnovy a programy měnícím se potřebám trhu práce. Komise navrhne v roce 2010 jako odpověď na žádost Rady z května 2009 **referenční kritérium EU týkající se zaměstnatelnosti**.

¹⁰ Komise zřídí v roce 2010 tématickou pracovní skupinu z řad tvůrců politik a odborníků z členských států, aby zjistila příčiny špatných výsledků studentů v matematice (včetně ovládání početních úkonů) a přírodních vědách

¹¹ Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 (Úř. věst. L 394, 30.12.2006).

¹² European Skills, Competencies and Occupations taxonomy (ESCO).

¹³ KOM(2010) 296.

¹⁴ Viz zpráva Evropského parlamentu z vlastní iniciativy E. Turunenové „Podpora přístupu mládeže na trh práce, posílení statusu praktikanta, stáží a odborné přípravy“ z června 2010.

¹⁵ Zpráva pracovní skupiny o mobilitě pro učně, únor 2010 (Evropská komise).

Cílem iniciativy *Mládež v pohybu* by také mělo být rozšíření učebních příležitostí, které směřují k budování kariéry a obohacení života, pro ty mladé lidi, kteří mají méně příležitostí nebo jim hrozí sociální vyloučení. Jsou to zejména tito mladí lidé, kteří by měli mít prospěch z rozšíření možností neformálního a informálního učení a z poskytování tohoto druhu učení ve větším měřítku a jeho uznávání v rámci národních rámců kvalifikací. Mohlo by jim to pomoci otevřít dveře k dalšímu učení. Komise navrhne **doporučení Rady**, které usnadní uznávání tohoto druhu učení¹⁶.

Klíčové nové činnosti:

- **Navrhnout doporučení Rady o omezení předčasného ukončování školní docházky (2010):** Toto doporučení stanoví rámec pro účinnou politickou reakci, zohledňující různé příčiny vysoké míry předčasného ukončování školní docházky. Zaměří se na preventivní a nápravná opatření.
- **Zahájit činnost skupiny odborníků na vysoké úrovni pro gramotnost (2010),** jejímž úkolem by bylo určit účinné postupy v členských státech, jak zlepšit porozumění psanému textu mezi žáky a dospělými a formulovat vhodná doporučení.
- **Zvýšit přitažlivost, rozmanitost poskytování a kvalitu odborného vzdělávání a přípravy** a tím přispět k zaměstnatelnosti mladých lidí a snížení předčasného ukončování školní docházky. Komise spolu s členskými státy a sociálními partnery na konci roku 2010 znovu zahájí spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a navrhne opatření na vnitrostátní a evropské úrovni.
- **Navrhnout kvalitní rámec pro stáže,** řešit právní a administrativní překážky umístování do zahraničí. **Podporovat lepší přístup** k vysoce kvalitním stážím a účast na nich motivováním (například prostřednictvím udělení značky kvality nebo ocenění) podniků k tomu, aby stážistům nabízeli místa a aby pro ně byly dobrými hostitelskými podniky. O totéž se snažit v rámci dohod se sociálními partnery nebo politiky sociální odpovědnost podniků.
- **Navrhnout předlohu doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení (2010)** k posílení činností členských států zaměřených na uznání dovedností získaných prostřednictvím tohoto druhu učení.

3. **PODPOROVAT PŘITAŽLIVOST VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ PRO ZNALOSTNÍ EKONOMIKU**

Vysokoškolské vzdělávání je hlavním motorem hospodářské konkurenceschopnosti v ekonomice, kterou pohánějí kupředu znalosti. Vysokoškolské vzdělávání je proto k dosažení hospodářských a sociálních cílů klíčové. Se vzrůstajícím počtem pracovních míst vyžadujících kvalifikaci na vysoké úrovni **bude stále více mladých lidí potřebovat dostat se na vysokou školu a ukončit ji**, aby EU dosáhla cíle strategie Evropa 2020 – **40 % mladých lidí s vysokoškolským nebo ekvivalentním vzděláním**. Výzkum by měl přitáhnout a udržet více mladých lidí tím, že nabídne přitažlivé podmínky zaměstnání. Aby bylo těchto cílů dosaženo, bude třeba mnohostranný přístup. Modernizovat vysoké školství, zaručit jeho vynikající kvalitu, nejvyšší odbornou způsobilost a průhlednost a podporovat partnerství v globalizovaném světě.

Některé evropské univerzity patří k nejlepším na světě, realizaci jejich plného potenciálu jsou však kladeny překážky. Do oblasti vysokoškolského vzdělávání bylo dlouhodobě málo

¹⁶ Dobrovolná činnost, účast a aktivity v organizacích pro mladé a brigády poskytují příležitosti pro učení mimo rámec formálních struktur. Mohou pomoci upevnit další činnosti v rámci iniciativy *Mládež v pohybu* a zainteresovat ty mladé lidi, kterým by jinak hrozilo, že budou stát stranou. **Evropský rok dobrovolné činnosti 2011** poskytne čerstvý impulz k dalšímu rozvoji těchto činností.

investováno, přičemž zároveň počet studentů velmi vzrostl. Komise znovu zdůraznila, že moderní a výkonný systém univerzit ve znalostní ekonomice **potřebuje minimálně investici ve výši celkem 2 % HDP** (kombinované soukromé a veřejné financování)¹⁷. Univerzity by měly být podporovány v tom, aby diverzifikovaly své příjmy a přijaly větší odpovědnost za svou dlouhodobou udržitelnost. Členské státy musí zvýšit své úsilí o **modernizaci vysokého školství**¹⁸, pokud jde o učební plány, správu a financování provedením priorit dohodnutých v kontextu boloňského procesu, podporou **nové agendy pro spolupráci a reformu** na úrovni EU a zaměřením na nové výzvy v kontextu strategie Evropa 2020.

Udržet vysokou kvalitu je pro přitažlivost vysokoškolského vzdělávání klíčové. Na evropské úrovni je třeba posílit **záruku kvality** vysokoškolského vzdělávání a to podporou spolupráce mezi zúčastněnými stranami a institucemi. Komise bude sledovat pokrok a stanoví priority v této oblasti ve zprávě, kterou přijme v roce 2012 a která bude reagovat na doporučení Evropského parlamentu a Rady¹⁹.

Ve stále více globálním a mobilním světě může transparentnost, pokud jde o výkon institucí vysokoškolského vzdělávání, podpořit konkurenci a spolupráci a také může být pobídkou pro další zlepšení a modernizaci. Stávající mezinárodní hodnocení výsledků může podávat neúplný obrázek o výkonnosti univerzit, protože klade přehnaný důraz na výzkum a pomíjí ostatní klíčové faktory, které činí univerzity úspěšnými, jako je kvalita výuky, inovace, angažmá v regionu a mezinárodní rozměr. Komise představí v roce 2011 výsledky studie proveditelnosti, jejíž cílem je **vyvinout alternativní mnohorozměrný globální systém hodnocení univerzit**, který bude brát v úvahu rovněž rozmanitost institucí vysokoškolského vzdělávání.

Schopnost Evropy inovovat bude záviset na partnerství a pevnějším propojení mezi vzděláváním, výzkumem a inovacemi („znalostní trojúhelník“). Znamená to plně využívat roli Evropského inovačního a technologického institutu a **Akcí Marie Curie** a čerpat poučení z nich získaná. Komise v této souvislosti posílí a rozšíří aktivity evropské platformy pro dialog mezi univerzitami a podniky (**Fórum EU pro dialog mezi univerzitami a podniky**), s cílem zvýšit zaměstnatelnost studentů a dále prohloubit úlohu vzdělávání ve „znalostním trojúhelníku“.

Vysokoškolské vzdělávání získává čím dál více mezinárodní rozměr. Aby byly k univerzitám přitahovány ti nejlepší studenti je nutná větší mobilita, otevřenost vůči zahraničí a transparentnost, spolu s vytvářením a posilováním partnerství a akademické spolupráce s univerzitami z ostatních částí světa. V oblasti vysokoškolského vzdělávání bude třeba klást zvláštní důraz na posílení mezinárodní spolupráce, programy a politický dialog. V roce 2011 bude představeno **sdělení, které stanoví klíčové výzvy a činnosti v oblasti vysokoškolského vzdělávání** s výhledem do roku 2020, včetně **Strategie EU týkající se internacionalizace**²⁰.

Klíčové nové činnosti:

- **Podporovat reformy a modernizovat vysokoškolské vzdělávání představením sdělení (2011), které stanoví novou posílenou agendu pro vysokoškolské vzdělávání:** Toto sdělení se zaměří na posílení zaměstnatelnosti absolventů, podporu mobility, a to včetně mobility mezi akademickým světem a průmyslem

¹⁷ KOM(2005) 15.

¹⁸ KOM(2006) 208.

¹⁹ Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 15. února 2006 o další evropské spolupráci při zajišťování kvality v oblasti vysokoškolského vzdělávání (2006/143/ES) (Úř. věst. L 64, 4.3.2006).

²⁰ Závěry Rady týkající se internacionalizace vysokoškolského vzdělávání ze dne 11 května 2010.

a na propagaci transparentních a vysoce kvalitních informací o možnostech studia a výzkumu a o výsledcích institucí. Zaměří se rovněž na otevření možností pro netradiční studenty a usnadnění přístupu pro znevýhodněné skupiny, včetně možnosti případného financování. Posílená agenda rovněž navrhne evropskou strategii internacionalizace, jejímž úkolem bude podpořit přitažlivost evropského vysokoškolského vzdělávání.

- **Srovnat výsledky vysokoškolského vzdělávání a výstupy ze vzdělávání:** Komise představí v roce 2011 výsledky studie proveditelnosti, jejíž cílem je vyvinout mnohorozměrný globální systém hodnocení univerzit, který bude brát v úvahu rozmanitost institucí vysokoškolského vzdělávání.
- **Navrhnout víceletou strategickou agendu pro inovace (2011),** která definuje úlohu Evropského inovačního a technologického institutu v multipolárním evropském světě inovací a stanoví pro vysokoškolské vzdělávání, výzkum, inovace a podnikání priority pro nadcházejících sedm let.

4. PODPOROVAT DALŠÍ ROZVOJ MOŽNOSTÍ MLADÝCH LIDÍ UČIT SE V ZAHRANIČÍ A JEJICH MOBILITU V OBLASTI ZAMĚSTNÁNÍ

Ačkoliv mobilita mezi obyvatelstvem EU není příliš vysoká, studium a práce v zahraničí jsou přitažlivé zejména pro mladé lidi. Většinu „mobilních“ lidí v EU tvoří mladí mezi 25 a 34 lety. Tato věková skupina má obvykle lepší jazykové znalosti a méně rodinných závazků. Zvýšená mobilita je možná rovněž díky stále otevřenějším hranicím a kompatibilnějším vzdělávacím systémům. Tuto tendenci je třeba podporovat – poskytnout mladým lidem přístup k více možnostem, jak si zvýšit kvalifikaci nebo najít práci.

4.1. Propagace mobility ve vzdělávání

Mobilita ve vzdělávání představuje jeden z dobrých způsobů, jak mohou mladí lidé **zlepšit svou budoucí šanci na získání zaměstnání** a získat nové odborné schopnosti a rovněž se rozvíjet jako aktivní občané. Pomůže jim to získat nové znalosti a rozvinout nové lingvistické a mezikulturní dovednosti. Evropané, kteří jsou jako mladí studenti mobilní budou spíše mobilní i jako pracovníci v pozdějším životě. Zaměstnavatelé si těchto přínosů váží a vnímají je. Mobilita ve vzdělávání hrála významnou roli při otevírání systémů vzdělávání a odborné přípravy navenek, což jim dodalo evropský a mezinárodní rozměr, staly se přístupnějšími a více efektivními²¹. EU má dlouhou a úspěšnou historii podpory mobility vzdělávání prostřednictvím různých programů a iniciativ, z nichž nejznámější je program Erasmus²². Budoucí programy, jako například vytvoření Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci, jejichž vznik předpokládá Lisabonská smlouva, by mohly k tomuto procesu také přispět. Některé členské státy využívají na podporu učení za hranicemi vlastní země a pracovní mobility rovněž strukturální fondy, zejména Evropský sociální fond. Mobilita a výměny vysokoškolských studentů a zaměstnanců vysokých škol v rámci evropských i mimoevropských univerzit podporují programy Erasmus mundus a Tempus.

²¹ Informace o studiích a výzkumu viz COM(2009) v konečném znění .

²² zahrnují následující: vysokoškolské vzdělávání (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) pro studenty, doktorandy a zaměstnance univerzit, vysokoškolské vzdělávání a výzkum (Marie Curie, mobilita v rámci sítě excelence a technologických platforem); směrem od vysokoškolského vzdělávání k podnikání (umísťování v rámci programů Erasmus a Marie Curie); odborné vzdělávání a učňovské programy (Leonardo); sekundární vzdělávání (Comenius) vzdělávání dospělých a dobrovolné vzdělávání pro seniory (Grundtvig); oblast kultury (program Kultura); výměny mladých a dobrovolnická činnost (Mladí v akci); dobrovolnická činnost (Evropská dobrovolnická služba v rámci programu Mladí v akci); občanská společnost (program Evropa pro občany) a přípravná akce „Erasmus pro mladé podnikatele“).

Cílem Komise je rozšířit možnosti mobility ve vzdělávání na *všechny mladé lidi v Evropě do roku 2020* prostřednictvím mobilizace zdrojů a odstraněním překážek pro získání možnosti studovat v zahraničí²³.

Zelená kniha o mobilitě ve vzdělávání (červenec 2009)²⁴ zahájila veřejnou konzultaci týkající se způsobů, jak nejlépe překonat překážky mobility a otevřít více možností pro studium v zahraničí. V rámci této veřejné konzultace došlo 3 000 odpovědí od národních a regionálních vlád i dalších zúčastněných osob²⁵. Tento vysoký počet svědčí o přání **posílit mobilitu ve vzdělávání u všech částí vzdělávacího systému** (vysokoškolské vzdělávání, školy, odborné vzdělávání a příprava), ale rovněž v neformálním a informálním rámci, jako je dobrovolnická činnost. Z reakcí, které Komise získala, je však rovněž patrné, že přetrvává mnoho překážek pro mobilitu. Spolu s tímto sdělením Komise rovněž navrhne **doporučení Rady o mobilitě ve vzdělávání**, které bude tvořit základ nové kampaně v členských státech, jejímž cílem je tyto překážky odstranit. Sledování pokroku bude probíhat prostřednictvím „**tabulky výsledků v oblasti mobility**“, která poskytne možnost porovnání, jak členské státy při odstraňování těchto překážek pokračují.

Komise vydává, kromě uvedeného sdělení, rovněž **průvodce příslušnými rozsudky Evropského soudu**, který zlepší porozumění tomu, jaká práva mají studenti studující v zahraničí. Jde o takové otázky jako přístup ke vzdělávacím institucím, uznávání diplomů a přenosnosti grantů, což pomůže veřejným orgánům, zúčastněným stranám a studentům porozumět

Ministři školství zemí účastnících se boloňského procesu, představitelé 46 zemí, stanovili v roce 2009 jako svůj cíl, aby *přínejméním 20 % absolventů evropských vysokých škol studovalo do roku 2020 v zahraničí, nebo absolvovalo v zahraničí alespoň část studia*²⁶. V reakci na žádost Rady z května 2009 navrhne Komise v roce 2010 **referenční kritérium EU pro mobilitu ve vzdělávání**, zaměřené především na vysokoškolské studenty a studenty, kteří prochází odbornou přípravou a vzděláváním.

Evropské nástroje usnadňující mobilitu, jakými jsou například evropský systém přenosu a akumulace kreditů, evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení a Europass by měly být plně provedeny, aby je mohli mobilní studenti plně využívat²⁷. Jako doplněk fyzické mobility je třeba podporovat i virtuální mobilitu prostřednictvím IKT. Komise dále rozvine již existující prvky Europassu, který se přetransformuje do **Evropského znalostního pasu**. Zvýší to transparentnost a usnadní přenos dovedností získaných formálním i neformálním učením v rámci celé Evropské unie. V tomto kontextu rozvine Komise nástroje, pomocí kterých bude možné určit a rozpoznat schopnosti kvalifikovaných odborníků v oboru IKT a uživatelů IKT, včetně evropského rámce pro odbornost v oboru IKT, v souladu se strategií EU týkající se elektronických dovedností²⁸. Komise bude rovněž usilovat o vytvoření **karty Mládež v pohybu**, aby urychlila integrační proces pro mobilní studenty, kteří se stěhují do zahraničí,

²³ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm

²⁴ KOM(2009) 329.

²⁵ Analýza došlých odpovědí je k dispozici v pracovním dokumentu Komise SEK(2010) 1047.

²⁶ http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf

²⁷ Jedná se zejména o evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení, Europass, dodatek diplomu, evropský systém přenosu a akumulace kreditů (pro vysokoškolské vzdělávání), evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a pas mládeže (Youthpass).

²⁸ Oznámený v rámci digitální agendy, KOM(2010) 245; „Elektronické dovednosti pro 21. století“ KOM(2007) 496.

kteřá poskytne další výhody, podobně jako je poskytují vnitrostátní studentské průkazky nebo průkazky pro mladá.

Financování EU podporuje mobilitu studentů, výzkumných pracovníků, mladých a dobrovolníků prostřednictvím celé řady programů, ačkoliv počet mladých lidí, kteří se mohou těchto programů zúčastnit zůstává relativně malý – 380 000 ročně. Komise **zlepší účinnost a fungování uvedených programů** bude propagovat integrovaný přístup k podpoře iniciativy Mládež v pohybu v rámci příštího finančního rámce.

Klíčové nové činnosti:

- **Zřídít internetovou stránku věnovanou iniciativě Mládež v pohybu, která bude informovat o příležitostech mobility a studia v rámci EU (2010):** Tato internetová stránka by měla jasně informovat o všech příslušných programech EU, o příležitostech a právech vztahujících se k mobilitě mladých lidí a měla by být postupně dopracována – propojováním činností EU s národními a regionálními iniciativami, poskytováním informací o možnostech financování, o vzdělávacích a školicích programech v celé Evropě (a zohlední stávající práci na nástrojích transparentnosti a naváže na již existující portál PLOTEUS) a bude poskytovat seznam kvalitních podniků, které poskytují stáže a podobně.
- **Navrhnout předlohu doporučení Rady o podpoře mobility ve vzdělávání mladých lidí (2010),** které bude řešit překážky mobility ve vzdělávání na vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni. Předloha bude vycházet z reakcí, které Komise obdržela v rámci veřejné konzultace zelené knihy „Podpora mobility ve vzdělávání mladých lidí“ v roce 2009. Pravidelným sledováním **tabulky výsledků v oblasti mobility** stanoví referenční kritérium a změří pokrok při odstraňování uvedených překážek v členských státech.
- **Vytvořit kartu Mládež v pohybu,** která usnadní mobilitu všem mladým lidem (t.j. studentům, žákům, učňům, stážistům, výzkumníkům a dobrovolníkům) a ulehčí mobilním studentům integrační proces.
- **Zveřejnit průvodce rozsudky Evropského soudu, které se týkají práv mobilních studentů (2010):** Do tohoto úkolu spadají otázky přístupu ke grantům, jejich uznávání a přenosnosti.
- **Navrhnout Evropský znalostní pas (2011),** založený na stávajících prvcích Europassu. Nový pas bude zaznamenávat transparentním a porovnatelným způsobem schopnosti, které lidé během svého života získali v rámci různých způsobů vzdělávání, včetně dovednosti pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, a informálního a neformálního učení. Tím by se měla usnadnit mobilita, protože se usnadní uznávání schopností v rámci různých zemí.

4.2. Propagace mobility ve vzdělávání

Jak zdůraznila v poslední době Montiho zpráva²⁹, dokonce i v době hospodářského poklesu zůstávají některá pracovní místa v EU neobsazená. Důvodem je zčásti i nedostatečná mobilita pracovní síly v EU. Většina Evropanů (60 %) si však myslí, že pro evropskou integraci je dobré, aby se lidé stěhovali v rámci EU, 50 % lidí si myslí, že je to dobré pro pracovní trh a 47 % se domnívá, že je to dobrá věc pro ekonomiku³⁰.

Pracovat v zahraničí je zvláště přitažlivé pro mladé lidi. V praxi však existuje ještě mnoho překážek, které volnému pohybu brání: ty je třeba odstranit, aby **mladí mohli snáze pracovat a stěhovat se** v rámci Unie a získávat nové dovednosti a schopnosti. Mladí lidé jsou často ochotni v zahraničí pracovat, ale nechopí se příležitostí v zahraničí proto, že o nich neví, a také kvůli nákladům na stěhování. Poradenství a finanční podpora při krytí nákladů na přestěhování mladých uchazečů o práci do nové země a také pokrytí některých nákladů na

²⁹ „Nová strategie pro jednotný trh“, zpráva M.Montiho z 9. května 2010, s. 57.

³⁰ Zvláštní Eurobarometr 337 z června 2010 – „Geografická mobilita a mobilita na pracovním trhu“.

integraci, které většinou nese zaměstnavatel, by mohly přispět k tomu, aby **poptávka po pracovní síle lépe odpovídala nabídce**, přičemž by zároveň mladí pracovníci získali cenné **zkušenosti a dovednosti**.

Mladí nováčci na pracovním trhu a podniky se nedostávají snadno do kontaktu a veřejné služby zaměstnanosti ne vždy poskytují služby, které jsou pro mladé lidi vhodné a neangažují dostatečně podniky, aby zaměstnávali mladé lidi z celé Evropy. Veřejné služby zaměstnanosti ne vždy využívají **EURES** a příležitosti k zaměstnávání, které poskytuje, ačkoliv o této službě ví 12 % Evropanů a 2 % ji již využily³¹.

V situaci, kdy Evropa čelí nedostatku pracovní síly v budoucnosti, si potřebuje v globální soutěži o talenty zachovat **co nejvíce vysoce kvalifikovaných pracovníků** a rovněž získat do Evropy ty správné dovednosti pro očekávaný nárůst pracovních požadavků. Bude třeba vyvinout zvláštní úsilí, abychom v rámci globální soutěže o talenty do Evropy přilákali vysoce kvalifikované migranty. K relativní přitažlivosti místa, kde člověk pracuje, přispívá kromě tradiční zaměstnanecké politiky široká škála dalších aspektů. Jelikož se příliš mnoho Evropanů určitých profesí stěhuje do ciziny, přičemž imigrantů těchto profesí přichází do Evropy málo, měly by se politiky zabývat také tímto aspektem. Znamená to **zvýšit informovanost o právech občana při stěhování v rámci EU**, zejména pokud jde o koordinaci sociálního zabezpečení a volného pohybu pracovníků, **zjednodušit postupy koordinace sociálního zabezpečení** a zohlednit nové vzorce mobility, včetně překážek volného pohybu pracovníků (t.j. například přístup k zaměstnání ve veřejném sektoru), zlepšit informovanost mladých lidí o **profesích, po nichž je poptávka**, zvýšit přitažlivost pracovních míst v profesích, kde dochází k **odlivu mozků** (například vědecké a lékařské profese) a určit, v rámci iniciativy „novými dovednostmi k novým povoláním“, ta povolání, kde je pracovníků nedostatek a kam je třeba přitáhnout nové talenty z EU i ze zemí mimo EU.

Klíčové nové činnosti:

- **Vytvořit novou iniciativu: „První zaměstnání v rámci sítě EURES“** – jde o pilotní projekt (je třeba, aby získal požadovanou finanční podporu od rozpočtového orgánu), který má pomoci mladým lidem při hledání práce v kterémkoli členském státě EU-27 a při stěhování do zahraničí. Hledání práce v zahraničí by mělo být stejně snadné jako hledání práce ve vlastní zemi: Iniciativa „Tvé první zaměstnání v rámci sítě EURES“ poskytne podporu ve formě poradenství při hledání práce, při přijímání do zaměstnání a rovněž finanční pomoc mladým lidem, kteří hledají práci a jsou ochotni pracovat v zahraničí a rovněž podnikům, zejména malým a středním podnikům, při přijímání mladých mobilních pracovníků a při poskytování uceleného integračního programu pro nově příchozí. Tento nový nástroj mobility by měl řídit EURES, evropská síť pracovní mobility veřejných služeb zaměstnanosti, a začne fungovat v roce 2011.
- Vytvořit v roce 2010 **evropský vyhledávač volných pracovních míst**, který ukáže mladým lidem a poradcům pro zaměstnání, kde jsou v Evropě volná pracovní místa a jaké schopnosti jsou potřebné. Evropský vyhledávač volných pracovních míst zlepší transparentnost a informovanost o dostupných pracovních místech pro mladé, kteří si hledají práci a to tím, že vyvine systém sledování pracovní poptávky a poptávky po dovednostech v rámci celé Evropy.
- **Sledovat používání právních předpisů EU týkajících se svobody pracovníků**, aby se zajistilo, že pobídky v rámci opatření pro mladé pracovníky v členských státech, včetně odborné přípravy, jsou rovněž dosažitelné pro mobilní mladé dělníky. Spolu s členskými státy určit **v roce 2010 oblasti pro činnosti na podporu mobility** v rámci technické komise zabývající se volným pohybem pracovníků.

³¹ Zvláštní průzkum agentury Eurobarometer 337, červen 2010;

5. RÁMEC PRO ZAMĚSTNÁVÁNÍ MLADÝCH LIDÍ

Ačkoliv mnoho členských států již zavedlo politiky pro zaměstnanost mladých lidí a mnohé z nich přijaly dodatečná opatření během krize – často v úzké spolupráci se sociálními partnery – mnohé ještě zbývá vykonat^{32,33}. Opatření ke **snížení vysoké nezaměstnanosti mladých lidí a zvýšení zaměstnanosti mladých lidí** musí být v době tlaku na veřejné rozpočty účinná v krátkodobém a udržitelná v dlouhodobém horizontu, aby řešila výzvu demografických změn. Měla sestávat z integrovaného celku postupných kroků, které by pomohly mladým lidem přejít ze vzdělávání do zaměstnání a zajistily záchrannou síť pro ty, u nichž hrozí riziko, že z procesu vzdělávání a z pracovního procesu odejdou předčasně. Stávající legislativa EU, která má chránit mladistvé pracovníky, musí být plně a dostatečně provedena³⁴.

Existují důkazy, že **rozsáhlá politická koordinace na evropské úrovni** v rámci společných zásad **flexikurity** může pro mladé lidi představovat opravdovou pomoc. Ve spolupráci se zúčastněnými stranami včetně veřejných služeb zaměstnanosti, sociálních partnerů a neziskových organizací **jsou zapotřebí zvláštní činnosti na úrovni EU i na úrovni vnitrostátní**. Ty by měly být založeny na níže uvedených **prioritních činnostech** vedoucích ke snížení nezaměstnanosti a zlepšení pracovních vyhlídek mladých lidí. Priority pro činnost by měly přispívat k **cíli 75% zaměstnanosti**, stanovenému v iniciativě Evropa 2020.

Nedostatek solidních pracovních příležitostí pro mladé lidi představuje problém rozšířený v celé globální ekonomice. Zvýšit zaměstnanost mladých v našich partnerských zemích a zejména v zemích sousedících s EU prospěje nejen těmto zemím, ale rovněž bude mít pozitivní dopad na EU. Zaměstnanost mladých se dostala **ještě více do popředí globální politické diskuse** v reakci na krizi a oživení, čímž se zdůraznila konvergence politických priorit a stimulovala politická výměna. Toto téma bylo zdůrazněno v Globálním paktu Mezinárodní organizace práce, stejně jako v doporučeních ministrů pro práci a zaměstnanost G20, v globální strategii školení G20 nebo ve Fóru mladých OECD.

5.1. Pomáhat při získávání prvního pracovního místa a zahájení kariéry

Po ukončení střední školy by měli mladí lidé buď nastoupit do zaměstnání nebo na další stupeň vzdělávání – a pokud ne, musí jim být poskytnuta adekvátní podpora prostřednictvím **aktivních opatření pracovního trhu nebo sociálních opatření**, a to i pokud nemají nárok na podporu. To je zejména v členských státech, ve kterých je málo volných pracovních míst, velmi důležité, aby mladí lidé už na počátku nezůstali pozadu. Podmínkou je zajistit, aby mladí lidé měli širší a včasnější přístup k těmto opatřením a to i tehdy, pokud nejsou registrováni jako uchazeči o zaměstnání. Pro mladé lidi pocházející z prostředí migrantů nebo určitých etnických skupin budou možná zapotřebí konkrétní opatření šitá jim na míru, aby i tato rychle rostoucí skupina mladé populace, která zvláště často čelí potížím při započínání své kariéry, mohla dosáhnout lepšího pokroku.

³² Viz pracovní dokument Komise (xxx) 2010 ze dne 15. září 2010 o používání směrnice Rady č. 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

³³ Zdroj: Studie o zaměstnanosti mladých (2008), která poskytuje přehled hlavních politik zavedených ve všech členských státech EU-27. Zpráva komise pro zaměstnanost o zaměstnanosti mladých lidí (2010) podává přehled opatření z poslední doby, která byla v členských státech přijata.

³⁴ Viz pracovní dokument Komise (xxx) 2010 ze dne 15. září 2010 o používání směrnice Rady č. 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

Absolventi, kteří ukončili odbornou přípravu a vysokoškolské vzdělání rovněž potřebují podporu, aby se co nejrychleji posunuli směrem k nalezení prvního zaměstnání na plný úvazek. Instituce pracovního trhu, zejména **veřejné služby zaměstnanosti**, mají příslušné odborné znalosti, aby mohly informovat mladé lidi o pracovních příležitostech a aby jim mohly poskytnout pomoc při hledání práce – potřebují však přizpůsobit podporu, kterou poskytují, zvláštním potřebám mladých lidí, zejména prostřednictvím partnerství se vzdělávacími a školicími institucemi, se službami sociální pomoci a službami profesního poradenství, s odbory a zaměstnavateli, kteří by mohli tento typ pomoci rovněž poskytovat jako součást jejich **politiky sociální odpovědnost podniků**.

Zaměstnavatelé, mají-li si vybrat mezi zkušeným pracovníkem a nováčkem, často preferují zkušeného pracovníka. **Dohody o mzdách a nemzdové náklady práce** by mohly představovat pobídku k zaměstnávání nováčků, neměly by však přispívat k nejistotě. Kolektivní vyjednávání může rovněž hrát pozitivní úlohu při stanovování dohodnutých rozdílných počátečních mezd. Taková opatření by měla být doplněna dalšími výhodami a přístupem ke školení, což by mohlo pomoci mladým lidem v zaměstnání zůstat.

Mladí lidé jsou velmi často najímání jako **pracovníci na dobu určitou**, což umožňuje firmám vyzkoušet schopnosti a produktivitu pracovníků dříve než jim nabídnou smlouvu na dobu neurčitou. Až příliš často jsou však smlouvy na dobu určitou jen levnější alternativou k trvalým pracovním smlouvám, zejména v zemích, kde je velký rozdíl v předpisech o propouštění z práce mezi oběma typy smluv (například pokud jde o placení odstupného, výpovědní lhůty, možnost soudního odvolání). Výsledkem je **segmentace pracovního trhu**, kde mnoho mladých lidí zažívá to, že střídavě pracují na smlouvy na dobu určitou a střídavě jsou nezaměstnaní a mají malou šanci posunout se směrem k získání stabilnějšího pracovního místa na dobu neurčitou. Dalším následkem jsou neúplné příspěvky na penzijní zabezpečení. Zejména mladým ženám hrozí, že do této pasti spadnou. Následné používání smluv na dobu určitou by mělo být omezeno, jelikož to škodí růstu, produktivitě a konkurenceschopnosti³⁵: tato praxe má dlouhodobé negativní účinky na akumulaci lidského kapitálu a na schopnost vydělávat peníze, protože mladí pracovníci se smlouvami na dobu určitou obvykle dostávají nižší mzdy a méně školení. Způsoby řešení tohoto problému mohou zahrnovat fiskální pobídky pro firmy používající smlouvy na dobu neurčitou nebo pobídky za přeměnu dočasných smluv na smlouvy na dobu neurčitou. Komise představí v roce 2010 **ucelenou analýzu faktorů ovlivňujících výsledky pracovního trhu** z hlediska mladých lidí a rizika segmentace pracovního trhu, ovlivňující mladé lidi, aby vnesla světlo do této oblasti problémů.

5.2. Podporovat mladé, kteří jsou ohroženi

Ukazatele výkonnosti mladých lidí na trhu práce nezobrazují přesně skutečnost, že neuvěřitelných 15 % Evropanů ve věku 20–24 let nepracuje ani se nevzdělává (míra mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET) a hrozí jim nebezpečí, že budou trvale vyloučení z trhu práce a budou závislí na sociálních dávkách. Zásadní prioritou při řešení tohoto problému je **poskytnout vhodné možnosti, jak by se mohli tito mladí lidé vrátit ke vzdělávání nebo odborné přípravě, pokud je to zapotřebí, nebo jak jim umožnit kontakt s trhem práce**. K zajištění toho, aby **co nejvíce mladých lidí s postižením** či zdravotními problémy bylo v práci, je třeba vyvinout co největší úsilí – minimalizuje se tím riziko jejich budoucí nečinnosti a sociálního vyloučení. Veřejné služby

³⁵ Viz směrnice 1999/70/ES.

zaměstnanosti jsou k posílení a koordinaci tohoto úsilí klíčové. Jednou z možností je rozvinout partnerství a dohody se zaměstnavateli, kterým bude poskytnuta zvláštní podpora za to, že zaměstnají rizikovou mládež.

5.3. Poskytnout mladým lidem vhodnou záchrannou sociální síť

Aktivní zapojení mladých lidí, se zvláštním zaměřením na nejvíce zranitelné skupiny, znamená kombinovat vhodnou podporu příjmu, zajistit trhy práce otevřené všem a přístup ke kvalitním službám³⁶. Mnoho nezaměstnaných mladých lidí, zejména pokud nikdy nepracovali, nemá přístup k podpoře v nezaměstnanosti nebo k jiné podpoře příjmu. Řešit tento problém znamená ve vhodných případech **zajistit přístup k sociálním dávkám, v nutných případech přístup k nim rozšířit** a poskytnout tím jistotu příjmu a zároveň prostřednictvím účinných **aktivačních opatření a podmínečnosti** zajistit, aby tyto dávky byly poskytovány pouze v případě, že se mladý člověk snaží si aktivně hledat práci nebo se účastní dalšího vzdělávání nebo odborné přípravy. To má klíčový význam pro to, aby se mladí nedostali to pastí, kdy přijímají pouze dávky. Modernizace systému sociálního zabezpečení by měla tuto neblahou situaci mladých lidí řešit.

Vzrůstající počet mladých lidí pobírá (trvale) **invalidní důchod**. Ačkoliv někteří z nich nejsou schopni naplno pracovat ani na vhodně upravených pracovištích, jiní by mohli najít cestu zpět na trh práce prostřednictvím správně vytvořených aktivačních politik.

5.4. Podporovat mladé podnikatele a samostatnou výdělečnou činnost

Práce na celý život u stejného zaměstnavatele určitě nebude běžnou normou: většina pracovníků bude střídát firmy, pro které pracují a většina stávajících a budoucích pracovních míst bude v malých a středních podnicích a mikropodnicích. Samostatná výdělečná činnost je navíc důležitým motorem podnikatelství a může důležitým způsobem přispět k vytváření pracovních míst, zejména v odvětví služeb.

Samostatná výdělečná činnost představuje pro mladé lidi cennou příležitost jak využít jejich schopnosti a tvořit si svou vlastní práci. Je to rovněž možnost, o které by měli vážně uvažovat ti, kdo pomáhají mladým plánovat jejich kariéru. Zájem a potenciál mladých lidí stát se podnikateli je třeba všemožně podporovat pěstováním podnikatelského ducha a postojů ve vzdělávání a odborné přípravě. To je třeba podporovat ve veřejném i soukromém sektoru. K tomu potřebují mladí lidé více příležitostí získat podnikatelské zkušenosti, podporu a **vedení při vytváření obchodních plánů, přístup k počátečnímu kapitálu a poradenství v začátcích**. Také zde mohou hrát veřejné služby zaměstnanosti důležitou úlohu, zprostředkováváním informací o příležitostech pro podnikání a samostatnou výdělečnou činnost a poradenstvím pro mladé, kteří hledají zaměstnání.

Klíčové nové činnosti:

Komise přijme tato opatření:

- Aby zohlednila omezení veřejných rozpočtů, bude Komise spolupracovat s členskými státy na tom, aby **určila nejúčinnější opatření na podporu**, včetně uvedení, programů odborné přípravy, dotovaných

³⁶ Doporučení Komise ze dne 3. října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce (Úř. věst. L 307 18.11.2008) schválené Radou dne 17. prosince 2008 a Evropským parlamentem v usnesení ze dne 6. května 2009.

pracovních míst a mzdových úprav, bezpečnostních opatření a dávek kombinovaných s aktivačními opatřeními a navrhne vhodné následné činnosti.

- Zřídí systém pro **systematické sledování situace mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET)** na základě údajů porovnatelných v rámci EU, který pomůže vytvářet politiky a vzájemně se od sebe učit.
- Zřídí, s podporou programu **PROGRESS**, nový program **vzájemného učení pro evropské veřejné služby zaměstnanosti** (2010), který jim pomůže oslovit mladé lidi a rozšířit na ně zaměřené specializované služby. Tento program určí klíčové prvky osvědčených postupů veřejných služeb zaměstnanosti a podpoří jejich přenositelnost.
- Posílí **bilaterální a regionální politický dialog o zaměstnanosti mladých** se strategickými partnery EU, v sousedství Evropy a také na mezinárodním fóru, zejména s Mezinárodní organizací práce, OECD a skupinou G20.
- Podpoří větší využívání podpory **potenciálních mladých podnikatelů prostřednictvím evropské facility mikrofinancování „European Progress“**³⁷. Tato možnost zvyšuje dostupnost a přístupnost mikrofinancování pro ty, kdo chtějí zřídit nebo dále rozvíjet podnik, ale mají potíže dosáhnout na běžný trh s půjčkami. V mnohých členských státech mladí podnikatelé v malém měřítku, kteří se zajímají o financování v rámci facility mikrofinancování, mohou rovněž těžit z poradenství a vedení v rámci podpory ESF.

V rámci strategie Evropa 2020 a Evropské strategie zaměstnanosti by se členské státy měly zaměřit na následující body:

- Zajistit, aby všichni mladí lidé byli v práci, dále studovali, nebo se účastnili aktivačních opatření **do čtyř měsíců od opuštění školy**, což bude tvořit „**záruku pro mladé**“. K tomu se od členských států požaduje, aby určily a překonaly právní a správní překážky, které by mohly bránit přístupu k těmto opatřením pro ty mladé lidi, kteří jsou neaktivní z jiných důvodů, než je vzdělávání. Často to bude vyžadovat rozšířit podporu ze strany veřejných služeb zaměstnanosti a využít nástroje přizpůsobené potřebám mladých lidí.
- Nabídnout správnou **rovnováhu mezi právem na podporu a cílenými aktivačními opatřeními** založenými na vzájemných závazcích, aby se předešlo tomu, že mladí lidé, zejména ti nejzranitelnější, skončí mimo jakýkoli systém sociální ochrany.
- Na segmentovaných pracovních trzích zavést „**jednorázovou smlouvu**“ **na dobu neurčitou** s dostatečně dlouhou zkušební dobou a postupným navyšováním práva na ochranu, přístup ke školení, celoživotnímu učení a kariérnímu vedení pro všechny zaměstnance. Zavedení minimálních příjmů specificky pro mladé lidi, pozitivní rozlišení nemzdových nákladů, díky čemuž by byly trvalé smlouvy pro mladé lidi více přitažlivé, řešení segmentace pracovního trhu v souladu s obecnými principy flexikurity.

6. PLNĚ VYUŽÍVAT POTENCIÁL PROGRAMŮ FINANCOVÁNÍ Z PROSTŘEDKŮ EU

Několik stávajících programů již podporuje cíle iniciativy Mládež v pohybu. Pokud jde o vzdělávání a odbornou přípravu, je program celoživotního učení (včetně programů Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius a Grundtvig) stejně jako akce Mládí v akci, Erasmus Mundus, Tempus a Marie Curie určen zvláštním cílovým skupinám. Jejich cíle je třeba posílit, racionalizovat a lépe využívat na podporu cílů iniciativy Mládež v pohybu.

Učitelé, mistři odborné přípravy, výzkumní pracovníci a mladí pracovníci mohou fungovat jako **násobitelé mobility** a to na různých úrovních: tím, že přesvědčí mladé lidi, aby udělali

³⁷

www.ec.europa.eu/epmf

nějakou zkušenost s mobilitou, přípravou studentů, tím, že zůstanou v kontaktu s hostitelskou institucí, organizací nebo podnikem. Pro další generaci programů na podporu mobility navrhne Komise větší zaměření na zvýšení mobility těchto násobitelů mobility, jakými jsou učitelé a mistři odborné přípravy, aby působili jako propagátoři mobility.

Komise zváží možnost znásobit propagaci **podnikatelské mobility** mladých lidí, zejména tím, že zvýší mobilitu pracovních stáží v rámci programu Erasmus, podpoří vzdělávání v oblasti podnikání na všech úrovních vzdělávacího systému a v Evropském technologickém institutu, zvýší účast podniků na akcích Marie Curie a podpoří iniciativu „**Erasmus pro mladé podnikatele**“.

Tyto programy samy o sobě však nebudou dostačovat, aby pokryly všechny požadavky. Bude proto zapotřebí **spojit financování z mnoha zdrojů** a na podporu cílů iniciativy Mládež v pohybu **více zapojit** orgány veřejné správy, občanskou společnost, podniky a další, aby bylo dosaženo potřebného kritického množství.

Evropský sociální fond (ESF) poskytuje mladým lidem značnou pomoc. Je hlavním finančním nástrojem EU na podporu zaměstnanosti mladých, podnikání, mobility ve vzdělávání mladých pracovníků a také pro prevenci předčasného ukončování školní docházky a zlepšování dovedností. Třetina z deseti milionů každoročních příjemců finančních prostředků z ESF jsou mladí lidé a přibližně 60 % celého rozpočtu ESF, který činí pro období 2007 – 2013 75 miliard EUR plus vnitrostátní spolufinancování, je určeno na podporu mladých lidí. ESF rovněž významně podporuje reformy systémů vzdělávání a odborné přípravy v členských státech a účast na celoživotním vzdělávání příspěvkem ve výši 20,7 milionů EUR.

Potenciál ESF je však třeba maximalizovat, když uvážíme drastické zhoršení situace mladých lidí od doby vytvoření programů ESF. Komise proto provede revizi stávajících opatření ESF a pak bude spolupracovat s členskými státy na určení klíčových cílových opatření a politických opatření, kterým by měla být naléhavě poskytnuta podpora z ESF. To bude provedeno prostřednictvím zprávy o ESF a mnohostranného dohledu v rámci iniciativy Evropa 2020. Je třeba také posílit informovanost, aby mladí lidé mohli plně využívat možností poskytovaných ESF.

Komise zjistí, spolu s členskými státy a regiony, jak lépe podporovat zaměstnávání mladých, příležitosti ke vzdělávání a infrastrukturu vysokých škol prostřednictvím dalších strukturálních fondů a fondů soudržnosti, zejména prostřednictvím Evropského Fondu pro regionální rozvoj. PROGRES, nová evropská facilita pro mikrofinancování, bude dále využívána, stejně jako by mělo být využíváno vnitrostátní a regionální financování.

Komise rovněž zjišťuje možnost, zda na úrovni EU vytvořit ve spolupráci s Evropskou investiční bankou **facilitu evropských studentských půjček**, jako doplněk podobných systémů v členských státech. Měla by se zlepšit dostupnost studentských půjček pro mladé lidi, což by přispělo k větší přeshraniční mobilitě ve vzdělávání a dalo studentům možnost, aby celý studijní program absolvovali v zahraničí. Je třeba zajistit komplementaritu se stávajícími programy EU, které se týkají vzdělávání a odborné přípravy. V současné době probíhá studie, jejíž výsledky se očekávají v roce 2011.

Komise oznámila, že ve svém nedávno přijatém sdělení „Digitální agenda pro Evropu“³⁸ navrhne opatření pro „snadný a lehký“ přístup k finančním zdrojům EU pro výzkum v oblasti IKT, což tuto oblast učiní přitažlivější pro malé a střední podniky a mladé výzkumné pracovníky.

Proběhne koordinovaný **přezkum stávajících programů vzdělávání a odborné přípravy** s cílem vyvinout **integrováný přístup** v rámci finančního rámce po roce 2013 na podporu strategie Mládež v pohybu. Cílem je **podpořit širší možnosti pro učení a mobilitu** pro všechny mladé lidi v Evropě a zároveň **podpořit modernizaci systémů vzdělávání a odborné přípravy a rozvinout sektor určený mladým lidem**, zejména prostřednictvím projektů a sítí zahraniční a mezinárodní spolupráce. Součástí bude vytváření partnerství v oblasti vzdělávání, budování kapacit, mezinárodní politický dialog a propagace Evropy jako přitažlivého místa pro studium a výzkum.

Komise v září 2010 **zahájí veřejnou konzultaci**, aby umožnila všem zúčastněným stranám vyjádřit jejich názory na budoucí programy v oblasti vzdělávání a učení. V roce 2011 Komise přednese návrhy.

V dalším programovacím období by měla být **podpora z ESF** propojena ještě více s politickými prioritami integrovaných hlavních směrů a cílů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání, které byly vytyčeny v rámci strategie Evropa 2020 na národních úrovních i na úrovni EU.

Klíčové nové činnosti:

- Vzhledem ke vzrůstající důležitosti této otázky Komise a členské státy prověří intervence ESF a **navrhnou zvýšit informovanost a maximalizovat potenciál ESF** na podporu mladých lidí.
- Členské státy by měly zajistit, aby ESF rychle **podpořil** mladé lidi a aby byly dosaženy cíle strategie Evropa 2020. Komise zjistí osvědčené způsoby účinného využívání peněz na podporu příležitostí pro zaměstnávání mladých a bude inspirovat členské státy, aby je širěji využívaly ve svých programech.
- **Proběhne přezkum všech příslušných programů EU**, které podporují mobilitu ve vzdělávání a učení, rovněž prostřednictvím otevřených konzultací se zúčastněnými stranami, který bude zahájen v září 2010. V září 2011 budou podány návrhy na nový finanční rámec.
- Ve spolupráci se skupinou EIB a dalšími finančními institucemi je třeba **prověřit proveditelnost nové facility studentských půjček na úrovni EU** na podporu zahraniční mobility studentů a zlepšit přístup mladých lidí k vyššímu vzdělávání, jako doplněk stávajících systémů členských států. Výsledky studie proveditelnosti se očekávají v roce 2011.

7. MONITOROVÁNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Komise a členské státy by měly spolupracovat na následných krocích týkajících se iniciativy Mládež v pohybu v kontextu kroků, které budou následovat pro strategii Evropa 2020 a rovněž v rámci stávajících opatření pro strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET2020), evropské strategie zaměstnanosti a strategie EU pro mládež³⁹. Nové **integrované hlavní směry**, zejména hlavní směry v oblasti zaměstnanosti, tvoří rámec pro koordinované činnosti politik, z nichž většina spadá do odpovědnosti

³⁸ KOM(2010) 245.

³⁹ KOM(2009) 200.

členských států. Komise bude členské státy podporovat při vytváření a provádění příslušných činností, a to prostřednictvím **financování a otevřených metod koordinace** – většího **vzájemného učení a vzájemného hodnocení** společně s vládami zemí členských států, regionálními a místními tvůrci politik a dalšími zúčastněnými osobami a také prostřednictvím pravidelného sledování programů ESF a spolupráce na nich.

Činnosti ohlášené v tomto sdělení budou **časem přezkoumány a aktualizovány**, s horizontem roku 2020.

8. INFORMAČNÍ KAMPAŇ

Komise v roce 2010 zahájí **informační kampaň** na podporu iniciativy Mládež v pohybu pro další desetiletí. V rámci kampaně proběhne v roce 2011 **mobilizační akce a akce na podporu informovanosti o situaci mladých lidí**, pokud jde o zaměstnanost, zaměřená na mladé občany a osoby zainteresované na trhu práce v členských státech, aby se na zvrácení trendu nezaměstnanosti mladých a na jejich podporu, aby se mohli chopit příležitostí, mohlo zaměřit úsilí v rámci vnitrostátní i na úrovni EU. Uvedené kampaně se aktivně zúčastní vnitrostátní i regionální orgány, podniková sféra, zejména malé a střední podniky, a další klíčové zúčastněné osoby.

9. ZÁVĚR

Vlajková iniciativa v rámci strategie Evropa 2020 nazvaná Mládež v pohybu staví mladé lidi do středu agendy EU, jejímž cílem je vytvořit ekonomiku založenou na znalostech, výzkumu a inovacích, na vysokém stupni dosaženého vzdělání a dovedností v souladu s potřebami pracovního trhu, na přizpůsobivosti, tvořivosti, trzích práce otevřených pro všechny a aktivní účasti ve společnosti. Vše výše uvedené představuje klíčové součásti budoucí prosperity Evropy. V této věci je naléhavě nutné jednat, a to jak na úrovni členských států (popřípadě i kandidátských zemí), na vnitrostátní i regionální úrovni, tak i na úrovni EU, mají-li se řešit problémy, kterým mladí lidé čelí a které byly pojmenovány v tomto sdělení a má-li být zajištěno, že systémy vzdělávání a odborné přípravy, stejně jako struktury pracovního trhu, budou připraveny na hospodářskou obnovu a na další období, které bude po ní následovat. Vzhledem ke globálnímu charakteru těchto výzev je třeba podporovat dialog, výměnu a spolupráci s vnějšími partnery EU. Tato iniciativa počítá s podporou evropských institucí a aktivním zapojením všech zúčastněných stran, aby byla úspěšná.